

NATURA 2000

OAMENII ȘI NATURA

NUMĂRUL II

2009

DE REȚINUT:

- **Natura 2000** – o rețea de arii naturale protejate la nivel European.
- Nu îngrădește modul de viață al localnicilor, tradițiile și obiceiurile lor.
- Creează soluții pentru o dezvoltare durabilă.
- Aduce noi oportunități de finanțare europeană.
- Încurajează un comportament civilizat și responsabil față de mediu.

DIN

SUMAR:

Despre

Natura 2000 1

Este adevărat

că.... 1

Natura 2000

în Suedia 2

Agricultura și

Natura 2000 2

SCI Igniș 3

Tritonul carpatic 3

Harta sitului 4

-> Saschiz - Foto: Bob Gibbons

Natura 2000 și spațiul rural

În ultimul timp se vorbește din ce în ce mai mult despre spațiul rural. Se știe că spațiul rural are mai multe funcții importante dintre care menționăm funcția economică, ecologică, socială și culturală. Dintre acestea, funcția economică este considerată ca fiind una de bază pentru aceste zone, și agricultura, principala axă a activităților economice de aici. Un mediu economic bine dezvoltat va determina efecte benefice pentru veniturile populației, o rată a șomajului mai mică, condiții de trai mai bune și o stabilitate mai mare a populației din aceste zone. Rețeaua Natura 2000 reprezintă o oportunitate pentru un spațiu rural viabil, dar și pentru un mediu sănător. În momentul de față Natura 2000 este privită cu suspiciune deoarece este o experiență nouă pentru România. Țările europene care au trecut prin această etapă au întâmpinat mari probleme la intersectarea măsurilor de agro-mediu, ca parte a reformei Politicii Agrare Comunitare (PAC), cu protecția biodiversității prin rețeaua Natura 2000. Pentru a putea ajunge la un echilibru între măsurile de agro-mediu și păstrarea biodiversității, s-au stabilit unele condiții de plată acordate prin subvenții finanțate de bugetul comunitar. De exemplu, subvenția pentru grâu cultivat este plătită agricultorului, doar dacă pe lângă terenul cultivat, a fost păstrată o fâșie de pământ cu vegetație sălbatică. Alte subvenții se pot da doar dacă se păstrează pe lângă terenul agricol, câteva tușuri, sau fânețe necesite, sau orice altă formă de vegetație sălbatică. Agricultorii care respectă aceste reguli vor primi o nouă formulă de calcul a subvențiilor, în beneficiul lor financiar, dar și al mediului. **Exemplele de bună practică în agricultură vor deveni regulă obligatorie pe viitor, iar agricultorii care vor dori să primească subvenții, vor trebui să respecte aceste norme legate de protecția biodiversității**

și a mediului, de tratamentul corect al animalelor, de igienă și de siguranța muncii.

Fermele agricole vor trebui să coexiste cu rețeaua Natura 2000, și implicit cu speciile de animale protejate (urși, lupi, etc.). În unele cazuri, aceste specii protejate pot cauza multe pagube materiale proprietarilor de terenuri sau fermierilor. Pentru a compensa aceste situații, subvenția se suplimentează sau se vor da subvenții speciale pentru a acoperi valoarea pagubelor produse.

În mod ideal, fiecare sit Natura 2000 ar trebui să aibă un plan de acțiune sau plan de management care să permită agricultorilor din zonă să înțeleagă beneficiile prezenței acestui sit și mai ales care sunt măsurile luate pentru ai ajuta. Aceste strategii sunt importante mai ales pentru zonele cu o puternică activitate agricolă și cu o producție intensivă. O altă categorie specială de interes este formată de spațiul rural cu o densitate scăzută de agricultori, cu tendințe de depopulare, cu un impact scăzut asupra mediului și cu o mare bogăție de viață sălbatică. Aceste norme trebuie adaptate și reglementate prin lege de fiecare stat european în parte. Cele mai bune practici agricole, aplicate cu rigurozitate, pot menține biodiversitatea locală, iar asta înseamnă mai puține măsuri de agromediu pentru viitor. Multe state comunitare noi au bogății naturale foarte importante, dar nu au o administrare eficientă a acestora. Există și situații în care statele membre dispun de resurse financiare pentru a proteja mediul, dar capitalul lor natural este foarte scăzut. Uniunea Europeană încearcă să găsească soluții pentru a lucra în cooperare, fiecare stat venind cu o contribuție după posibilități sau experiență.

(Publicații Comunitatea Europeană).

Exemple din alte țări

Natura 2000 în Grecia: conflictul dintre oameni și carnivore mari

Temându-se pentru animalele din proprietate (vacii, oi, porci, etc.), mulți dintre țărani din Grecia nu tolerează prezența lupilor sau a urșilor în regiunea lor și împușcă ocazional aceste animale în mod ilegal. Aceasta este singura amenințare pentru cele două specii și cauzează anual dispariția a 25% din populația de lupi din zonă. Un proiect finanțat de U.E. a încercat să rezolve esența problemei analizând incidentele din trecut, petrecute în câteva situri Natura 2000. În cadrul acestui proiect s-au organizat întâlniri cu proprietarii pentru a discuta direct toate aspectele conflictuale. Pe baza acestor întâlniri și a altor acțiuni s-a pus baza unui intens proces de lobby la nivel guvernamental, care a îmbunătățit schemele de compensații la nivel național, pentru pierderile provocate de speciile protejate în defavoarea efectivului de animale domestice.

Concluzia generală a acestor discuții și întâlniri a fost că soluția este să se prevină în primul rând incidentele și pierderile. Drept urmare fermieri au aplicat mai multe măsuri: amplasarea de **garduri electrice** în jurul grajdurilor și stânelor, plantarea de **arbuști sălbatici** fructiferi, ca sursă suplimentară de hrană, **câini autohtoni** pentru pază. Toate aceste măsuri s-au dovedit eficiente și foarte bine primite de fermieri. Ca rezultat, Ministerul Agriculturii a decis includerea acestor trei măsuri în planul de dezvoltare rurală pentru Grecia (2000-2006), iar fermierii au primit suport financiar pentru a implementa aceste măsuri pe terenurile lor. În concluzie, în zona proiectului a fost semnalată o scădere relevantă a numărului de lupi și urși uciși și bineînțeles o reducere a pagubelor provocate de aceste specii.

Natura 2000 în Austria: Programul pentru vizitatori - Peisajul sălbatic de-alungul râului Lech, Tirol

O varietate de activități atractive și interesante pentru mai multe grupuri țintă, toate concentrate pe natură, poate face o regiune să fie cu adevărat unică, să devină o veritabilă atracție pentru turiști. Valea Lech din Tirol este un sit Natura 2000 de 41,4 km². Râul, care până acum a menținut aspectul natural autentic al zonei, domină peisajul văii ce abundă în zone umede, păduri și habitate de mare interes ecologic. Diversitatea de specii este uimitoare. Pentru a le oferi vizitatorilor și comunităților locale ocazia de a trăi experiențe variate în acest peisaj de poveste, un proiect LIFE oferă o gamă largă de activități legate de natură. Una dintre cele mai importante tipuri de activități este seria de excursii pe următoarele teme: „Papucul Doamnei – adevărata poveste” și „Vidra -Rapidă și inteligentă”. Excursiile sunt completate de seri de lectură și discuții relevante. Broșurile și

materialele informative despre aspectele peisagistice ale zonei, care includ și alte detalii de interes, de exemplu despre traseele de mers pe jos (hiking), încurajează vizitatorii să exploreze individual zona, fără a rata vreuna din frumusețile prezente în drumul lor. Au fost amenajate platforme speciale de observare pentru floră și faună și trasee de aventură, pentru a încuraja un sentiment pozitiv față de ecoturism. Pentru a atrage mai multe categorii de public, au fost gândite și programe pentru copii și pentru școli. Marea cantitate de informații oferită vizitatorilor și membrilor comunităților le-a permis acestora să înțeleagă această experiență și să aprecieze natura. Concentrarea pe educație este foarte importantă pentru bogățiile naturale, care nu sunt sesizate și apreciate de un turist neinformant.

(www.natura2000.hr)

Șoarecele de tatra *Microtus tatricus*

Șoarecele de Tatra este o specie de rozător terestru, care preferă zonele montane relativ umede: pajiștile subalpine, de-a lungul cursurilor de apă, stâncăriile umede, pădurile de conifere cu strat de sol gros. Rozător foarte asemănător cu șoarecele subpământean (*Pitymys subterraneus*), atât în dimensiuni cât și în relație cu lungimea corpului, dar cu coada mai lungă. Blana este brun-roșcată pe partea dorsală, albicioasă-cenușie ventral, fără o limită clară între ele. Și are o greutate de până la 29,5 g. Este o specie foarte rară, cu multe populații izolate și nu există date despre tendința de modificare a numărului de indivizi și/ sau a arealului. Șoarecele de Tatra este specie endemică (nu se mai găsește în altă parte a planetei) pentru Europa, cu un areal foarte limitat în Munții Carpați din Slovacia, Polonia, Ucraina și România (800 și 2.350 m). Specia a fost semnalată în România de două ori, în Munții Maramureșului (Pietrosul Rodnei: Borșa) și Platoul Oaș-Gutâi - valea Runcu).

Populația din România este estimată la aproximativ 500 exemplare. Șoarecele de Tatra este prezent în pășunile și pajiștile subalpine, la limita superioară a pădurii. Se adaptează în spațiul dintre pietre sau ocupă galeriile altor rozătoare. Se hrănește cu plante ierboase, semințe, mușchi. Dușmanii naturali sunt bufnițele și alte mamifere mici, ca bursucul, viezurele, mai rar vulpea. Se reproduc de 3-8 ori pe an, cu 2-4 pui odată, dar datele asupra biologiei acestei specii sunt foarte relative. Pentru protecția speciei se recomandă păstrarea habitatelor optime și evitarea unui pășunat excesiv în localitățile în care specia este semnalată.

Bibliografie:
NATURA 2000 IN ROMANIA,
SPECIES FACT SHEETS,
Compiled by Paul Goriup

Interviu

1. Ce reprezintă rețeaua *NATURA 2000*?
2. Cum a afectat aceasta rețea situația d-voastră?
3. Ce vă îngrijorează în legătură cu rețeaua *NATURA 2000*?
4. În ce măsură vă preocupă rețeaua *NATURA 2000*?

Rodica Țiplea,
fermier Ocna Șugatag,
Maramureș

1. NATURA 2000 este o rețea de zone importante pentru conservarea naturii.?

2. În 2007 am început o afacere în zootehnie: o turmă de vite, Bruna de Maramureș a fost acomodată într-o zonă montană care întâmplător a fost desemnată și sit NATURA 2000. Fiind condiții vitrege în timpul iernii a fost necesară și construcția unui adăpost care însă a creat unele întâzieri datorită multitudinii de avize care trebuiau solicitate în plus, pentru că era sit NATURA 2000.

3. Cred că nu sunt suficiente informații cu privire la aceste zone, ce beneficii aduc, și mai mult când vor deveni acestea realitate, deocamdată când zicem NATURA 2000 oamenii se sperie, cred că ele impun doar constrângeri. Este lipsă de informare..

4. Orice zonă protejată ar trebui dată în grija cuiva, nu? Cine o administrează? Autoritățile locale, regionale? Ele sunt sufocate de alte probleme, iar natura e cam pe ultimul loc.

Activități planificate în perioada Septembrie – Decembrie 2009 în cadrul proiectului BBI

Matra „NATURA 2000 în România: o abordare pe două planuri pentru implicarea factorilor interesați în implementare la nivel național și regional”:

12-15 octombrie 2009

Întâlnire de lucru pe tema **“Includerea recomandărilor de management Natura 2000 într-un plan integrat”.**

14-17 octombrie 2009

Training pentru Administratorii de arii protejate pe tema **Adminstrarea siturilor Natura 2000 diferențe și asemănări cu a arie naturală protejată de interes național.** Vor participa custozi și administratori de arii protejate din România. Trainingul va fi organizat prin intermediul PROPARK-Fundația pentru Arii Protejate.

28 octombrie 2009

Întâlnirea Grupului de lucru Interministerial Natura 2000. Vor participa diferiți reprezentanți ai ministerelor interesate: Ministerul Mediului, al Agriculturii, al Dezvoltării Regionale, etc.

Analiza planurilor și proiectelor existente pentru proiectele din județele Sibiu, Brașov, Târgu-Mureș și Maramureș. Identificarea principalelor acțiuni și proiecte care au legătura cu Natura 2000. Realizarea unor recomandări pentru o dezvoltare durabilă în interiorul siturilor incluse în proiect.

Colectarea de informații și printarea ultimelor două buletine informative (nr. 3, 4).

Realizarea ghidului **“Investiții în armonie cu natura”**, ghid care va prezenta pașii de urmat pentru o investiție într-un sit Natura 2000: obținere de avize și acte obligatorii pentru programe, planuri și proiecte în arii naturale protejate și instituții responsabile. De asemenea va cuprinde și o scurtă descriere SEA/EIA, și evaluare adecvată (recomandări minime pentru un studiu de impact în arii protejate).

Despre proiect...

Proiectul **“NATURA 2000 în România: o abordare pe două planuri pentru implicarea factorilor interesați în implementare la nivel național și regional”**, lucrează pe două zone model în regiunile Maramureș și Podișul Hârtibaciului.
www.natura2000.ro

for a living planet®

Finațator: Ministerul Agriculturii, Naturii și al Calității Hranei din Olanda

Beneficiar: Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile

Parteneri: Societatea Regală Olandeză pentru Conservarea Naturii- Royal Dutch Society for Nature Conservation (KNNV) și WWF Programul Dunăre-Carpați (WWF-DCP)